

PRÁVNÍ RÁDCE

26. 1. 2012
číslo 2/12

ELEKTRONICKÝ NEWSLETTER MĚSÍČNIKU PRÁVNÍ RÁDCE

VYDÁVÁ ECONOMIA, A.S., V EXKLUZIVNÍ SPOLUPRÁCI S ATLAS consulting spol. s r.o.

NÁZOR

Nenápadná a o to významnější

Jak tomu u zásadních věcí bývá, prakticky bez zájmu odborné veřejnosti došlo k jedné z nejvýznamnějších změn v obchodním závazkovém právu – možná za celou dobu existence obchodního zákoníku. Je to novela obchodního zákoníku zákonem č. 351/2011 Sb. s účinností od 1. 1. 2012, která zásadním způsobem změnila dikci § 386 odst. 1 tak, že ve vztazích upravených tímto zákonem se lze dohodou vzdát práva na náhradu škody či toto právo omezit i před porušením povinnosti, z něhož může škoda vzniknout. Před porušením povinnosti, z něhož může škoda vzniknout, se však nelze vzdát práva na náhradu škody způsobené úmyslně ani toto právo omezit. Tím končí zřejmě diskuse dvou nesmiřitelných táborů, z nichž první dovozovali z dosavadní dikce § 386 odst. 1 v návaznosti na § 574 odst. 2 občanského zákoníku nemožnost limitace škody, druzí hledali argumenty pro dosažení tohoto cíle – např. s poukazem na dispozitivnost tehdejšího § 386 odst. 1.

Je pravdou, že část podnikatelů po tomto kroku volala a poukazovala na možnost takových ujednání v okolních zemích. Na rozdíl od předkladatele novely, Ministerstva spravedlnosti, je vyslyšeli poslanci a jejich pozměňovací návrh byl úspěšný. Svou úlohu v tom možná sehrála i skutečnost, že návrh nového občanského zákoníku nepřejal pravidlo socialistického práva, že neplatné jsou všechny dohody, kterými se někdo vzdává práva, které má vzniknout teprve v budoucnosti (výjimky jsou uvedeny v § 2868 návrhu). Stále ale zůstane prostor pro diskusi: objevily se názory, že nové znění § 386 odst. 1 by mělo být aplikovatelné i na smlouvy s limitací škody dříve uzavřené. Podle mého názoru nikoliv, neboť by se jednalo o retroaktivitu práva.

Ale třeba nám dá odpověď judikatura, jakkoliv byla v této oblasti doposud značně skoupá.

JUDr. MgA. Adéla Čermáková Vlčková
šéfredaktorka, Právní rádce

ZÁKONY

Nový zákon o Celní správě ČR

Dne 17.1.2012 byl ve Sbírce zákonů publikován pod č. 17/2012 Sb. zákon o Celní správě České republiky. Zákon nahrazuje dosavadní právní úpravu prezentovanou zákonem č. 185/2004 Sb., o Celní správě České republiky, který se včetně jeho novel s účinností nového zákona zrušuje. Zákonodárce na základě mapování procesů a z provedených analýz, jak uvádí v důvodové zprávě, dospěl k závěru, že je nezbytné celní správu nově organizačně uspořádat. Nový zákon tedy znamená především přechod z organizační struktury celní správy, která je v současné době tvořena třístupňovou soustavou orgánů, na dvoustupňový systém řízení, kdy budou orgány Celní správy ČR prezentovány jednak Generálním ředitelstvím cel, jednak jemu podřízenými celními úřady. Přechodem na dvoustupňový systém, kdy dochází k vypuštění středního článku odpovídajícího

(Pokračování na stránce 2)

Nenechte si ujít aktuální informace

Předplatte si Právní rádce, více info **ZDE**
Nebo si ho kupte na stánku, více info **ZDE**

V aktuálním čísle měsíčníku

Právní rádce

mimo jiné najdete:

**PAVEL VARVAŘOVSKÝ:
NEMŮŽEME BÝT
SPASITELI VŠEHO**

**TRESTNÍ ODPOVĚD-
NOST PRÁVNICKÝCH
OSOB**

**HLAVNÍ ZMĚNY
V OBCHODNÍM ZÁKONÍ-
KU PO 1. LEDNU 2012**

ODMĚŇOVÁNÍ OD ROKU 2012

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ ZMĚNY V POSKYTOVÁNÍ NÁHRAD
CESTOVNÍCH VÝDAJŮ ÚČINNÉ OD 1. 1. 2012

**Ukázkové číslo ZDARMA a předplatné:
tel. 800 110 022, www.PravniRadce.cz**

economia
OBSAH ROZHODUJE

NOVINKY

Novela insolvenčního zákona

Návrh novely zákona o úpadku a způsobech jeho řešení prošel ve středu 25. ledna úspěšně vládou. „Někteří věřitelé podávají insolvenční návrhy na své konkurenty se záměrem poškodit je na pověsti a vyřadit je tak z konkurenčního boje. Cílem schváleného návrhu je proto zamezit takovému podávání návrhů na zahájení insolvenčního řízení ze strany věřitelů, které je vedeno nepoctivými úmysly,“ popsal situaci ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil. Podle novely by mělo být například možné sankcionovat zjevně bezdůvodné navržení určitou peněžitou částkou.

Restorativní justice a nový zákon

Loni bylo otevřeno v rámci projektu Restorativní justice – podpora a poradenství obětem trestných činů 20 nových poraden, určených právě obětem trestné činnosti, a to v 10 městech ČR. Celkově jich tak je ve 20 českých městech 40, jejich chod zajišťují Probační a mediační služba ČR a Asociace občanských poraden. Oběti se zde dočkají například právní nebo psychologické pomoci. Nové poradny vyhledalo od dubna do konce prosince loňského roku celkem 1625 lidí, z toho 1101 lidí se stalo díky evidenci klienty poradny. Lidem postiženým trestnou činností by měl podle slov ministra spravedlnosti ČR Jiřího Pospíšila pomoci i nový zákon o obětech trestné činnosti, které ministerstvo poslalo vládě.

(Pokračování ze stránky 1)

doposud celním ředitelstvím, má být dosaženo takového systému řízení, jenž umožní pružně reagovat na požadavky a potřeby podnikatelského prostředí a zároveň zajistí průběžné zvyšování efektivnosti fungování celní správy. Systém má být funkční bez ohledu na rozsah a typ kompetencí, které bude celní správa zabezpečovat, a má zároveň umožnit budoucí flexibilitu při případném přebírání kompetencí nových.

Vedle nového zákona o Celní správě ČR byl přijat a pod č. 18/2012 Sb. publikován také zákon, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě ČR. Ten novelizuje bezmála pět desítek právních předpisů, mezi nimi např. celní zákon či zákon o spotřebních daních. Také se zákonem č. 17/2012 Sb. zrušuje vyhláška č. 179/2011 Sb., o způsobu vnějšího označení a odznamenání Celní správy České republiky, vzorech služebních stejnokrojů a zvláštním barevném provedení a označení služebních vozidel Celní správy České republiky. *Oba zákony nabývají účinnosti dnem 1.1.2013.*

Novela zákona o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů

Dne 17.1.2012 byl ve Sbírce zákonů zveřejněn pod č. 19/2012 Sb. zákon, kterým se mění zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Zákonodárce se novelou snaží reagovat na situaci, kdy na jedné straně uznává, že rozhodčí řízení jakožto jedna z možností alternativního řešení sporů velmi dobře funguje při řešení sporů obchodních, na straně druhé však dle důvodové zprávy vnímá, že se lze v poslední době setkat s problémy týkajícími se především oblasti sporů spotřebitelských, když rozhodčí řízení není na řešení těchto sporů primárně nastaveno. Uvádí, že oblast ochrany spotřebitele je právní odvětví, na které stávající zákon o rozhodčím řízení doposud vůbec nereagoval, trendy ochrany spotřebitele nebyly do zákona o rozhodčím řízení prozatím nijak promítnuty. Přijatou novelou se snaží nastavit v zákoně o rozhodčím řízení konkrétní mechanismy ochrany spotřebitele v případě, že ten je jednou ze smluvních stran právního vztahu, na jehož základě může v rozhodčím řízení řešený spor vzniknout. Propříště má být respektováno jeho postavení jakožto slabší strany, čímž má být pokud možno zabráněno zneužívání rozhodčího řízení. Základním prostředkem ochrany spotřebitele se má stát důraz na jeho informovanost, jsou zde však i novinky další. Vedle toho má novela ambici vypořádat se také s některými dalšími obtížemi, které již s ochranou spotřebitele nesouvisí. Takovými jsou např. potíže s rozhodováním o zproštění mlčenlivosti rozhodce či výkladové nejasnosti v problematice stálých rozhodčích soudů stran otázky, jaký subjekt může být vlastně za stálý rozhodčí soud považován. Obecně má novela přispět k obnovení důvěryhodnosti rozhodčího řízení, kterou dle zákonodárce díky některým případům jeho zneužití při řešení sporů ze spotřebitelských smluv v dnešní době ztrácí. Novelizován je také zákon o soudních poplatcích, zákon o správních poplatcích a zákon o elektronických komunikacích. *Zákon nabývá účinnosti dnem 1.4.2012.*

Zdroj: CODEXIS®

JUDIKÁTY

• Na základě rozhodnutí sp. zn. 30 Cdo 1047/2010, o kterém jsme vás prostřednictvím tohoto Newsletteru již informovali, vydalo občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu sjednocující právní větu: "O majetkoprávních úkonech (nabytí a převodech nemovitých věcí) obce rozhoduje obecní zastupitelstvo pouze na svých veřejných zasedáních." To mj. znamená, že nemůže o prodeji nemovitosti rozhodnout např. na jeho „poradním zasedání“, „poradě obecního zastupitelstva“ či „výjezdním zasedání zastupitelstva“. Veřejné zasedání musí být veřejné a včas oznámeno občanům obce, nestačí pouze veřejně deklarovat záměr majetkoprávní úkon učinit. Více na adrese <http://codexisuno.cz/0aV>

• Na základě rozhodnutí sp. zn. 21 Cdo 2992/2009 vydalo občanskoprávní a obchodní kolegium Nejvyššího soudu stanovisko, podle kterého "závěť sepsaná za účelem zajištění dluhu je neplatným právním úkonem, neboť svým účelem obchází zákon (§39 občanského zákoníku)". Nejvyšší soud tak dle jeho tiskové zprávy reagoval na případy, kdy banky tlačí zejména na starší obyvatele, aby podepsali závěť, v níž jim odkazují nemovitý majetek, který bance poskytují jako zástavu při sjednávání půjčky. Kromě morálních a etických aspektů Nejvyšší soud své rozhodnutí zdůvodnil tím, že závěť je jednostranný projev vůle, zatímco zajištění závazku je právní úkon dvoustranný. Více na <http://codexisuno.cz/0aU>

• Dne 14. 12. 2011 vydal Nejvyšší správní soud rozsudek sp. zn. 6 Ads 128/2011, v němž přiznal osobám závislým na návykových látkách, jejichž léčba v terapeutické komunitě by byla ukončena pouze z důvodu nedostatku prostředků, postavení osob v hmotné nouzi, neboť jim hrozí sociální vyloučení. Nejvyšší soud nesoouhlasil s tím, že jelikož doporučení lékařky k dlouhodobé alternativní léčbě závislosti nespĺňuje náležitosti uznání pracovní neschopnosti, pacientce nelze přiznat pomoc v hmotné nouzi. Z rozhodnutí vyplývá, že pro posuzování tohoto nároku je důležitá otázka, zda má osoba možnost zvýšit si příjem vlastním přičiněním, nikoliv otázka, zda byla osoba uznána dočasně práce neschopnou. V další části rozhodnutí se soud zabývá otázkou sociálního vyloučení mladých narkomanů a uživatelů drog. Více na <http://codexisuno.cz/0aX>

(Pokračování na stránce 3)

Komplexní právní informační systém pokrývající problematiku národní i evropské legislativy a judikatury, včetně souvisejících informací.

- Legislativa České republiky a Evropské Unie
- Judikatura České republiky, Evropského soudního dvora a Evropského soudu pro lidská práva
- Literatura

ATLAS CONSULTING
www.atlasconsulting.cz

Rekodifikace pokračuje

Senát Parlamentu ČR projednával ve středu 25. ledna návrh nového občanského zákoníku, ke kterému neschválil usnesení. Vedle toho schválil návrh zákona o mezinárodním právu soukromém a návrh zákona o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Nyní tak všechny zmíněné zákony poputují k prezidentovi republiky.

PERSONÁLIE

Pauly děkanem plzeňských práv

Jan Pauly obdržel v děkanské volbě na Fakultě právnické Západočeské univerzity v Plzni celkem 13 hlasů členů jejího akademického senátu (přítomno jich bylo 18) a vystřídává tak Květoslava Růžičku, který se v prosinci úřadu vzdal. „Za aktuální situace považuji za nutné nejprve zabezpečit nezpochybnitelnou stabilitu fakulty. Teprve v dlouhodobější perspektivě můžeme uvažovat o nových konceptech, jež mohou vést k její specifické profilaci,“ řekl Pauly, který je docentem, na plzeňských právech přednáší v rámci Katedry soukromého práva a civilního procesu a vedle toho vede Katedru práva Národohospodářské fakulty VŠE v Praze. Věnuje se například také advokacii.

Neruda partnerem v Havel, Holásek & Partners

Advokátní kancelář Havel, Holásek & Partners tvoří už 21 partnerů. Zatím posledním z nich je Robert Neruda, který se věnuje především právu hospodářské soutěže. Právníckého vzdělání dosáhl na Právnické fakultě Masarykovy univerzity. V minulosti působil například v různých funkcích na ÚOHS, zastával i funkci jeho prvního místopředsedy.

(Pokračování ze stránky 2)

• Ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu vyšlo rozhodnutí sp. zn. 1 Afs 5/2011, které se zabývá definicí vstupného pro potřeby vybírání místního poplatku ze vstupného. Nejvyšší soud vstupným rozumí souhrn veškerých finančních částek, jejichž zaplacením je podmiňován vstup, resp. účast účastníka na akci, bez ohledu na to, za co byly tyto částky konkrétně zaplacené nebo na jaký účel byly využity pořadatelem akce. Pojem vstupné je tak třeba vykládat z pozice účastníka akce (co vnímá jako podmínku účasti), a není rozhodné zda tuto platbu pořadatel akce jako vstupné označí. Více na <http://codexisuno.cz/OaT>

Zdroj: CODEXIS®

ROZHOVOR

Soudy mají právo vykládat, ne tvořit

V lednovém čísle Právního rádce, které vychází 26. ledna, mluví děkan Právnické fakulty UK v Praze a vedoucí kateder ústavního práva a teorie práva a právních učení Aleš Gerloch zasvěceně o Ústavním soudu, jehož by se možná v budoucnu mohl stát soudcem. Z rozhovoru vám přinášíme ukázkou.

Vzhledem ke svému odbornému zaměření sledujete činnost Ústavního soudu ČR od jeho začátků. Daly by se v jeho rozhodovací činnosti vysledovat nějaké tendence (ať již v pozitivním nebo negativním slova smyslu), které například platily na počátku, ale nyní už ne?

Rozhodování Ústavního soudu považuji za velmi významnou součást fungování naší justice a celého ústavního systému. Jde o určitou modifikaci parlamentní formy státu, která možná stále někdy působí nezvykle, narušuje totiž tradiční trojúhelník vztahů Parlament – prezident republiky – vláda. Celkově lze hodnotit práci Ústavního soudu a jeho rozhodování velmi kladně. Pokud jde o určitý vývoj, zmínil bych, že možná ne příliš šťastné bylo rozhodnutí ústavodárce zakotvit do Ústavy úpravu, podle níž jmenuje všechny soudce Ústavního soudu prezident republiky se souhlasem Senátu na dobu 10 let. To vedlo mimo jiné k tomu, že se jako by zformoval tzv. první Ústavní soud a následně pak v letech 2003/4 druhý Ústavní soud. Myslím si, že toto neměl ústavodárce na mysli. To desetileté funkční období je vázáno na osobu jednotlivého soudce a v práci Ústavního soudu by měla být kontinuita. Možná by bylo lepší, kdyby například v prvním období došlo k rozdělení funkčních období soudců na určité časové období, třeba tři roky, šest let, devět let, nebo kdyby zde byl vůbec jiný způsob jmenování soudců, který by probíhal postupně z více ústavních orgánů. Docházelo by tak k obměně vždy části soudců a byla by zabezpečena kontinuita.

Obecně vždy tedy řekl, že můžeme sledovat určité rozdíly v rozhodování tzv. prvního Ústavního soudu a druhého Ústavního soudu.

Myslíte si, že by třeba v tomto ohledu byla na místě změna Ústavy?

Myslím si, že ano. Zkušenosti ukazují, že zvolená koncepce, která v podstatě přebírá vzor americké ústavy, patří mezi ty méně zdařilé. Zapomnělo se na to, že v USA jmenuje prezident soudce Nejvyššího soudu bez časového omezení a nejmenuje obvykle více než jednoho, nejvýše dva, na dobu relativně krátkého mandátu. U nás ale došlo k tomu, že prezident republiky jmenoval vždy najednou velký počet soudců a ne vždy byl úspěšný. Víme, že zejména v roce 2003 došlo k určitému zablokování schvalování soudců Ústavního soudu a po určitou dobu i k omezení jeho činnosti. Není vyloučeno, že se to může zopakovat znovu v roce 2013 nebo 2014. Prospěšné by bylo uvažovat například o prodloužení funkčního období na 12 let, zabránění možnosti opakování funkce (což je myslím také důležité) a o jmenování soudců různými ústavními orgány. Jako vhodné bych viděl, aby část soudců byla přímo vysílána z řad soudců Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu.

Je reálné, že by se tohle mohlo podařit? Mohla by tomu být nakloněna politická vůle?

Letos si budeme připomínat 20 let od přijetí platné Ústavy České republiky, a to je docela vhodná doba na vyhodnocení funkčnosti Ústavy, možná i Listiny základních práv a svobod, a ústavního systému. Praktické zkušenosti už jsou dostatečné, řada věcí se osvědčila. Zkušenosti z kreování Ústavního soudu ale podle mého názoru zatím nejsou přesvědčivé, podobně jako například ústavní úprava jmenování předsedy vlády na návrh předsedy Poslanecké sněmovny, což dokonce vedlo v roce 2006 k zablokování volby předsedy Sněmovny. Je na místě to vyhodnotit a uvažovat o nějaké komplexnější změně, zatím se spíše mluví o těch dílčích, například o přímé volbě prezidenta republiky nebo starostů vybraných obcí. Zdá se mi, že to není úplně provázané.

Jan Januš (foto Právnická fakulta UK v Praze)

Tvrďá vedoucí advokátkou v Glatzová & Co.

Markéta Tvrďá zastává od začátku roku pozici vedoucí advokátky v advokátní kanceláři Glatzová & Co. Zabývá se například fúzemi a akvizicemi nebo právem nemovitostí, vystudovala Právnickou fakultu UK v Praze a VŠE v Praze. Pro Glatzová & Co. pracuje od loňského roku.

Horváthová advokátkou v Bird & Bird

Advokátka Andrea Horváthová začala působit v pražské pobočce Bird & Bird. Ve své právní praxi se zaměřuje především na bankovníctví, finance a kapitálové trhy. Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze, nyní je zde posluchačkou doktorského studia. Dříve pracovala pro Havel, Holásek & Partners nebo pro Wilson & Partners.

Koblasová v týmu Weinhold Legal

Advokátka Michaela Koblasová pracuje pro arbitrážní a litigační tým Weinhold Legal. Koblasová studovala na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, na Université Paris I Panthéon-Sorbonne obdržela v oblasti mezinárodního práva soukromého a práva mezinárodního obchodu titul D.E.A. Dříve působila například v Baker & McKenzie nebo na sekretariátu Mezinárodního rozhodčího soudu při Mezinárodní obchodní komoře.

Bezplatný přístup do on-line archivu časopisu pro předplatitele Právního rádce na adrese <http://predplatitel.ihned.cz>.